

KILPAILUSÄÄNNÖT

Hevostaidot

Voimassa 3.10.2024 alkaen

Suomen Ratsastajainliitto ry

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISTÄ

1.1 Määritelmä

Hevostaidoiksi kutsutaan hevosten hyvän hoidon osaamista teoriassa ja käytännössä. Niiden pohjana on kyky ymmärtää hevosten käyttäytymistä ja luontaisia tarpeita.

1.2 Tarkoitus

Hevostaitomerkkien ja hevostaitokilpailujen tarkoituksena ja tavoitteena on lisätä hevosharrastajien hevostaitoja sekä tarjota mahdollisuutta tavoitteelliseen etenemiseen sekä teoriassa että käytännössä.

2. JÄRJESTÄMINEN JA OSALLISTUMISOIKEUS

2.1. Järjestäminen

Hevostaitokilpailujen järjestäjinä voivat toimia Suomen Ratsastajainliitto ry:n (SRL) jäsenseurat ja -tallit sekä Suomen Hippos ry:n jäsenjärjestöt ja hyväksytyt ravikoulut. Kilpailut järjestetään kilpailuharjoituksina tai seurakilpailuina.

Valtakunnallisen mestaruuden järjestämisestä päättävät Suomen Ratsastajainliitto ry ja Suomen Hippos ry yhdessä, ja niihin tulee laatia omat säännöt.

2.2. Osallistumisoikeus

Kaikilla hevostaitokilpailuihin osallistuvilla kilpailujen tasosta riippumatta täytyy olla suoritettuna Tallille! – Hevostaito 1 -merkki. Hevostaitokilpailujen alaikäraja on 6-vuotta.

Seurakilpailuissa osallistujan on oltava ratsastusseuran SRL-jäsen tai hänellä on oltava Hippoksen ohjatun harrastustoiminnan lisenssi, ja osallistuja edustaa kilpailuissa ratsastusseuraa tai ravirataa. Kilpailuharjoituksissa jäsenyys tai lisenssi ei ole pakollinen mutta suositeltava, ja järjestäjä voi edellyttää sitä kilpailukutsussa. Hevostaitokilpailuihin ei tarvitse erillistä kilpailulupaa.

2.3. Sarjat

Hevostaitokilpailuissa kilpaillaan sarjoissa, jotka voivat olla avoimia iän ja/tai taitotason mukaan. Sarjat ja niiden taitotaso on ilmoitettava kilpailukutsussa.

Ikäperusteiset sarjasuositukset ovat syntymävuoden mukaan esimerkiksi:

Sarja I: 6-12-vuotiaat, taitotaso merkit 1-3

Sarja II: 13-17-vuotiaat, taitotaso perustaitojen merkit tai kutsussa mainitut merkit

Sarja III: 18-vuotiaat ja vanhemmat, taitotaso perustaitojen merkit tai kutsussa mainitut merkit

Sarjoja voidaan yhdistää ja jakaa, ja taitotasoksi voidaan määritellä merkkejä vapaavalintaisesti mutta johdonmukaisesti, huomioiden aina turvallisuus ja merkkien suorituksen suosituskärajat (kts. Ratsastus- ja hevostaitomerkkisäännöt). Esimerkiksi: Sarja IV avoin 12-vuotiaille ja vanhemmille, taitotaso merkit 5 ja 11 tai Sarja IV avoin kaikille, taitotaso merkit 1-6. 6-9-vuotiaille suositellaan kilpailuihin vain merkkejä 1-4.

Jos kilpailuissa on tehtäviä sellaisista merkeistä, jotka voi suorittaa joko ratsastus- tai ravipainotteisesti, on kilpailukutsussa mainittava, onko suoritus mahdollista molemmilla tavoilla vai vain toisella. Tällainen on esimerkiksi merkki Varustaminen – Hevostaito 3.

2.4. Joukkuekilpailu

Hevostaitokilpailu voidaan käydä myös joukkuekilpailuna. Joukkueessa on kutsun mukainen määrä jäseniä, suositus 3-4 henkilöä. Kilpailuharjoituksissa joukkue voidaan koota halutulla tavalla, seurakilpailuissa joukkue edustaa yhtä ratsastusseuraa tai ravirataa. Kilpailukutsussa määritellään joukkueen ikärajat ja taitotaso.

Joukkueen jäsenet tekevät kilpailusuoritukset itsenäisesti ja tulos on kaikkien jäsenten tulosten yhteenlaskettu pistemäärä. Kilpailu voi sisältää myös ryhmätehtävän tai -tehtäviä, joihin osallistuu koko joukkue. Nämä voivat sopia esimerkiksi merkkien 11 ja 12 tehtäviin.

3. OSAKOKKEET

Hevostaitokilpailussa voi olla teoriakoe ja käytännön koe, tai vain käytännön koe. Jos kilpailussa on molemmat kokeet, teoriakokeesta saatavan maksimipistemäärän on oltava pienempi kuin käytännön kokeesta saatava maksimipistemäärä.

Kilpailukysymykset ja -tehtävät perustuvat Suomen Ratsastajainliiton ja Suomen Hippoksen hevostaitomateriaaliin, joka on julkaistu Kaviouralla ja Hipposakatemiassa.

3.1 Teoriakoe

Kilpailun järjestäjä laatii teoriakokeen kysymykset. Teoriakoe järjestetään kaikille osanottajille yhtä aikaa. Kokeen tarkastaminen tehdään sillä aikaa, kun kilpailijat suorittavat käytännön koetta.

Kilpailun järjestäjä pisteyttää kysymykset ja kaikkien kilpailijoiden vastaukset arvioidaan samoilla kriteereillä. Jos käytetään useampia tarkastajia, kukin tarkastaa ja pisteyttää kaikilta kilpailijoilta samat tehtävät, jos niiden oikeissa vastauksissa voi olla tulkinnanvaraa.

3.2 Käytännön koe

Käytännön koe järjestetään pääasiassa samoin kuin hevostaitomerkkisuoritusten käytännön kokeet joko tehtäväpisteinä tai yhtenä suorituksena riippuen kokeen taitotason laajuudesta ja testattavista asioista. Jos kilpailussa ei järjestetä teoriakoetta, käytännön koe voi sisältää myös kysymys-vastaus-tehtäviä.

4. KILPAILIJAN TULOS JA PALKINNOT

Kilpailijan tulos on osakokeissa saavutettujen pistemäärien yhteenlaskettu summa. Tasapisteissä käytännön kokeesta saatu pistemäärä ratkaisee. Jos kilpailijoiden tulos on tämän jälkeen tasan, jaetaan sija.

Kilpailuissa voi jakaa kaikille osallistujille tai sijoittuneille palkintoina esimerkiksi ruusukkeet. Sijoittuneiden määrä on suhteutettu osallistujamäärään, kts. SRL:n Yleiset kilpailusäännöt KS I.

Tulosluetteloon merkitään osallistujan nimi ja mahdollinen edustettava seura tai ravirata, sekä teoriakokeen ja käytännön kokeen pistemäärät sekä yhteispistemäärä. Tulosluettelossa ainoastaan sijoittuneet merkitään paremmuusjärjestykseen. Muut osallistajat merkitään tulosluetteloon aakkosjärjestykseen nimen mukaan.

5. KILPAILUN JOHTO JA TUOMARIT

Kilpailujen päätuomari vastaa kilpailujen tuloslaskennasta ja sen virheettömyydestä. Päätuomari käy läpi teoriakysymykset teoriakokeen tarkistajien kanssa ja käytännön kokeen tehtävät tehtäväpistetuomareiden kanssa ennen kilpailun alkua.

Päätuomarina voi toimia koulutettu hevosalan ammattilainen. Ratsastus- ja hevostaitomerkkisääntöjen taulukko 5.2 Hevostaitomerkkien suoritusten vastaanottajien koulutusvaatimuksista toimii suosituksena. Päätuomarin ja tehtävätuomarien on tunnettava hevostaitomateriaali.

Kilpailunjärjestäjä nimeää kilpailun johtajan, joka yhdessä päätuomarin kanssa vastaa kilpailujen onnistumisesta. Lisäksi hevostaitokilpailun järjestämiseen tarvitaan yleensä tehtäväpistetuomarit, mahdolliset teoriakokeen tarkastajat, kuuluttaja ja tulospalvelusta vastaavat henkilöt.

6. KILPAILUKUTSU

Kilpailujen päätuomari hyväksyy kilpailukutsun ennen kutsun julkaisemista. Kutsu voi mukailta muodoltaan ratsastuskilpailujen kutsua ja sisällöltään hevostaitomerkkien suorituslaisuuden kutsua.

Kilpailuihin ilmoitaudutaan järjestäjän kilpailukutsussa ilmoittamalla tavalla. Kilpailujen järjestäjä päättää osallistumismaksujen suuruudesta.

7. MUUTA

Hevostaitokilpailujen järjestäminen mukailee hevostaitomerkkien suoritustilaisuuksien järjestämistä pois lukien teoriakoe, ja Hevostaitomerkkien vastaanottaminen -verkkokurssin ohjeet kannattaa huomioida myös kilpailuja järjestettäessä.

7.1.Merkkisuorituksen järjestäminen hevostaitokilpailun avulla

Hevostaitokilpailuja voidaan hyödyntää hevostaitomerkkisuoritusten järjestämisessä. Tällöin osallistujan on normaalin suorituskäytännön mukaisesti esitettävä merkistä riippuen joko suoritettun teoriakokeen tai teorian opiskelun välitodistus Kaviouralta tai Hipposakatemiasta ja käytännön kokeen on vastattava merkin vaatimuksia kokonaisuudessaan. Kilpailun jälkeen järjestäjä ilmoittaa merkkisuoritukset Suomen Ratsastajainliittoon tai Suomen Hippokseen.

LIITE 1 HEVOSTAITOKILPAILUJEN KÄYTÄNNÖNTEHTÄVÄT

Yleistä hevostaitokilpailujen käytännöntehtävistä

- Huolehdi turvallisuusasioista ja hevosten hyvinvoinnista kaikissa kilpailun vaiheissa.
- Tehtävissä ja pisteyttämisessä huomiota kiinnitetään oleellisiin asioihin, joilla on oikeasti merkitystä hevostaitojen kannalta.
- Tee tehtäväpisteytyksestä mahdollisimman selkeää ja helppoa. Huomioi helpoimmin syntyvät virheet ja mahdolliset eteen tulevat ongelmakohdat, joissa voi olla tulkinnanvaraa.
- Tehtävän pisteytyksessä suositellaan, että kilpailija saa yhden pisteen, kun tervehtii selkeästi hevosta. Kilpailun tiimellyksessä tämä unohtuu helposti.
- Käytännön tehtävät käydään perusteellisesti läpi pistetuomareiden kanssa hyvissä ajoin ennen kilpailua.
- Kilpailuharjoituksissa ei välttämättä tarvitse laskea ollenkaan yhteispisteitä ja sijoituksia. Kilpailijat voivat saada esimerkiksi käytännönras-teilla yhden hevostarran jokaisesta saamastaan pisteestä tai hevosjulisteen, jos saavat yli puolet maksimipistemäärästä.
- Tehtävien vastaukset ja pisteytykset on hyvä laittaa esille esimerkiksi tallin seinälle sitten, kun kaikki ovat suorittaneet tehtäväpisteet.

Alla on käytännöntehtäväideoita, joita voi tarpeen mukaan hyödyntää hevostaitokilpailujen järjestämisessä.

Käytännössä tekeminen

Kilpailijoille voi antaa tehtäväksi erilaisia lyhyitä käytännön harjoituksia kuten hevosen satuloiminen tai valjastaminen, tai pidempiä tehtäviä, kuten karsinassa olevan hevosen tarkastaminen, loimittaminen ja tarhaan vieminen. Tällöin tehtävä on etukäteen jaettava arvioitaviin kohtiin ja jokaisesta kohdasta kilpailija voi saada 1-2 pistettä. Arvioitavia kohtia esimerkiksi satuloinnissa voivat olla hevosen huomioiminen, jalustimien nostaminen ylös ennen satulan selkään nostoa, satulan paikka, satulahuovan suoristaminen, satulavyön laskeminen ja satulavyön kiristäminen asteittain.

Tunnistustehtäviä

Tunnistustehtävissä kilpailija tunnistaa erilaisia asioita ja mahdollisesti niiden käyttötarkoituksia. Tehtävää voidaan helpottaa antamalla kilpailijoille lista tunnistettavista asioista, joista kilpailijan pitää valita oikea, ja vaikeuttaa niin, että tehtävään kuuluu myös tietyn esineen tai varusteen käyttäminen. Tunnistustehtävien on oltava mahdollisimman vähän tulkinnanvaraisia ja etukäteen on sovittava, millä tasolla vastaus on annettava esimerkiksi väreissä, merkeissä ja varusteissa (rautias / punarautias, satulahuopa / koulusatulahuopa jne.).

Kertomistehtävät

Kertomistehtäviä voidaan käyttää, jos kilpailussa ei ole teoriakoetta. Kertomistehtävien pisteytykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska kertomalla kilpailijat saattavat sanoa oikeita vastauksia, joita kilpailunjärjestäjä ei ole muistanut huomioida. Tehtävän tekee mielekkäämmäksi, jos kilpailija viedään siihen paikkaan tai laitetaan esille niitä tavaroita, joita tilanne käsittelee. Kertomistehtävän voi yhdistää myös tekemiseen ja tunnistamiseen, esimerkiksi: etsi varusteista vapaajuoksuinen martingal, kerro miten se vaikuttaa ja pue ja sovita se hevoselle.

Huomaa virheet

Esimerkiksi valmiiksi satuloidun hevosen varustukseen tehdään tahallisia virheitä, jotka kilpailijan pitää huomata. Virheitä tehdessä on huomioitava, ettei hevosten hyvinvointi vaarannu. Pisteytys voidaan tehdä siten, että saa 1 pisteen virheen huomaamisesta ja toisen, jos osaa kertoa miten virhe pitäisi korjata.

Luokittelu

Kilpailijan tehtävänä on luokitella annetut tavarat tms. oikeaan ryhmään. Esimerkiksi kilpailijan edessä on iso kasa varusteita, jotka pitäisi jakaa joko juoksutukseen, kuljetukseen tai hevosnäyttelyihin kuuluviksi. Pisteytyksessä on huomioitava, jos joku tavara voi loogisesti kuulua kahteen tai useampaan ryhmään.

Poiminta

Paljon erilaisia esineitä, joiden joukosta olisi tunnistettava 5 tai 10 esinettä, jotka sopivat annettuun ryhmään. Poiminta voidaan tehdä myös siten, että annetaan joku tilanne, esimerkiksi hevosella on haava ruununrajassa, ja pyydetään kilpailijaa poimimaan tavaroiden joukosta ne tavarat, joita tarvitsisi tilanteen hoitamiseen. Pisteitä voi saada oikein poimituista tavaroista sekä siitä, että osaa kertoa niiden käytöstä.

LIITE 2 HEVOSTAITOKILPAILUJEN TEORiatehtävät

Ohjeita teoriakokeen järjestämiseen

- Teoriakoe kannattaa järjestää heti kilpailun aluksi, jotta kokeet ehditään tarkistamaan käytännökokeen aikana.
- Teoriakokeen tekemiseen sovitaan maksimiaika. Sopiva kesto on 20-30 minuuttia tehtävien määrästä ja laajuudesta riippuen. Koe ei saa olla nopeuskoe.
- Huolehdi teoriakokeen tilasta. Jos pöytiä ei ole käytössä, järjestetään kilpailijoille kirjoitusalueita. Pyydä kilpailijoita jo etukäteen varaamaan mukaan oma lyijykynä ja kumi. Silti kilpailunjärjestäjällä on hyvä olla varalla kyniä, kumeja ja teroitin.
- Pyri tekemään teoriakysymyksistä sellaisia, että ne on helppo tarkistaa, mutta myös sellaisia, ettei pelkillä arvauksilla pärjää.
- Vältä essee-kysymyksiä, koska kysymyksien tarkoituksena on testata vastaajan tietoja eikä kirjoittamistaitoja. Avoimien kysymyksien tarkistaminen on myös työlästä.
- Tehtävissä ja pisteyttämisessä huomio kiinnitetään oleellisiin asioihin, joilla on oikeasti merkitystä hevostaitojen kannalta.
- Mieti tehtäviä suunnitellessasi pistejaot. Huomioi helpoimmin syntyvät virheet ja mahdolliset eteen tulevat ongelmakohdat, joissa voi olla tulkinvaraa.
- Voit hyödyntää teoriatehtävissä hevostaitomateriaalin ja kerhomateriaalin tehtäviä ja kuvituksia. Muista tällöin mainita lähde ja kuvittajan nimi.
- Tee teoriakokeesta mallivastaukset, jotka jaetaan kaikille tarkistajille sekä kiinnitetään esim. tallin tai maneesin seinään, josta kilpailijat voivat niitä lukea.
- Jos käytetään useampia tarkastajia, kukin tarkistaa kaikilta osallistujilta samat tehtävät, jotta pistelinjaus pysyy samana.
- Harkitse, jaatko teoriakokeita takaisin. Jos et jaa kokeita takaisin, niitä on jatkossa helpompi hyödyntää uudelleen.
- Teoriatehtäviä voidaan keksiä myös hevoskerholaisten kanssa esimerkiksi ryhmätöinä.
- Rastitustehtävissä voit käyttää apuna piirtoheitinkalvoa, johon oikeat vastaukset on merkitty – tällöin näet yhdellä silmäyksellä väärässä kohdassa olevat vastaukset.

Alla on teoriatehtäväideoita, joita voi tarpeen mukaan hyödyntää hevostaitokilpailujen järjestämisessä.

Merkitse onko väittämä oikein vai väärin

Keksi erilaisia väittämiä, joista osa on oikein ja osa väärin. Väittämien pitää selkeästi olla joko totta tai tarua, jottei väittämään jää tulkinvaraa. Yksittäisillä sanoillakin voi helposti muuttaa lauseen vääräksi, jolloin virheen huomaaminen kysyy tarkkaavaisuutta. Tehtävää voidaan vaikeuttaa siten, että väärät lauseet tulee korjata oikeiksi.

Esimerkki: Hevosta tarvitsee ruokkia vain kerran päivässä.

Valitse oikea vastaus (a, b, c jne.)

Mietitään erilaisia lauseiden alkuja ja useampia erilaisia loppuosia, joista yksi tai useampi voi olla oikein. Tehtävä vaikeutuu, jos kilpailija ei tiedä oikeiden vastauksien lukumäärää.

Esimerkki: Kuljetukseen sopii... a) nahkariimu b) naruriimu c) suitset.

Valitse oikea vaihtoehto

Oikean vaihtoehdon valintaa voi käyttää tarinoihin ja yksittäisiin lauseisiin, joissa on alleviivattuna sanat, joista kilpailijan pitää valita oikea. Tehtävä vaikeutuu, jos valittava on esimerkiksi kolme sanaa, joista kaksikin voi olla oikein. Tehtävä vaikeutuu myös silloin, jos kilpailijan tulee valita väärät vaihtoehdot ja jos kaikissa kohdissa ei ole lainkaan väärää vaihtoehtoa.

Esimerkki: Hevosta juoksettaessa sillä on päässä riimu/suitset/kapsoni.

Täydennä lauseisiin puuttuva sana.

Lauseista puuttuu sana tai sanoja, jotka kilpailijan pitäisi kirjoittaa tyhjiin tilaan. Täydennyksiä tarkistettaessa voi mahdollisesti ilmetä useampiakin oikeita vastauksia. Tehtävää voi helpottaa laittamalla puuttuvat sanat tehtävän alle, jolloin kilpailijan tehtäväksi jää vain täydentää sanat oikeille paikoille. Tällöin voi laatikkoon lisätä myös ylimääräisiä sanoja. Kannattaa myös huomioida, ettei oikeaa vastausta löydä pelkällä oikealla taivutusmuodolla. Välit tehdään suurin piirtein yhtä pitkiksi riippumatta sanan pituudesta.

Esimerkki: Peitinkarvaltaan ruskea hevonen on _____ tai _____.

Yhdistä oikein annetut vaihtoehdot

Yhdistämistehtävistä on paljon variaatioita, joista helpoimpia ovat kahden lauseen tai kuvan ja lauseen yhdistämiset. Yhdistämistehtäviä voidaan vaikeuttaa siten, että yhdistämisistä on useampia kuin kaksi tai laittamalla mukaan ylimääräisiä kuvia tai lauseita.

Esimerkki: Yhdistä oireet – hevosen sairaus – sairauden hoito.

Luettele

Luetteloimistehtävissä kilpailijan tulee kirjoittaa ylös pyydettyjä asioita. Luetteloimistehtävissä vastauksien määrä voidaan pyytää tehtävän annossa tai siihen voidaan ohjata esimerkiksi käyttämällä pallukoita. Tehtävä muuttuu vaikeammaksi, jos kilpailijan tulee luetella kaikki olemassa olevat oikeat vastaukset ja vastaavasti tehtävä on helpompi, jos täysiin pisteisiin riittää vain tietyn määrän luetteleminen.

Esimerkki: Luettele kylmäverirotuja (3 kpl)

Piirrä

Piirtämistehtävissä ei ole tarkoitus arvioida piirustustaitoja, vaan kilpailijat havainnollistavat näin pyydettyjä asioita. Tehtävässä piirrettävien asioiden tulisi olla melko selkeitä, jotta kilpailijat suoriutuvat niiden piirtämisestä

tunnistettaviksi. Halutessa kilpailijoille voi antaa mahdollisuuden selventää vastauksiaan kirjoittamalla.

Väritä

Väritystehtävää on ehkä luontevinta käyttää merkkeihin ja väreihin liittyviin tehtäviin. Jos koe sisältää tällaisia tehtäviä, tulee varmistua, että värikyniä on tarpeeksi kaikille kilpailijoille.

Tunnista

Tunnistustehtävässä kilpailijat tunnistavat erilaisia esineitä kuvista. Kuvien tulee olla selkeitä. Vaihtoehtoisesti tunnistettavat tavarat ovat näytillä esimerkiksi teoriakoetilan seinillä, josta kilpailijat voivat niitä oman aikataulunsa mukaan katsoa.

Etsi virheet

Kuvia, joissa on erilaisia asioita tehty väärin. Kilpailijan tulee merkitä virheet kuvaan tai kirjata ne ylös kuvan viereen.